

**İklimsel Dalganmaların İzmir Kemalpaşa Yöresinde Yetiştirilen Zeytin Ağaçlarına Etkilerinin
Dendroklimatolojik Olarak Belirlenmesi**

AFA Adı	A-13 Toprak Su Kaynakları ve Çevre
Program Adı	P-01 Tarım İklim Değişikliği Etkileşimi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü (UTAEM)
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	İzmir Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü – TAGEM.
Proje Lideri	Merve Etöz
Proje Yürütücüsü	Gözen Yüceerim, Dr. Gülay Yılmaz, Ömer Sökmen, Eser Bora, Özgür Dursun, Prof. Dr. Mehmet Ali Ul, Prof. Dr. Ünal Akkemik, Prof. Dr. Şerafettin Aşık, Prof. Dr. Hülya Atıl, Prof. Dr. Yasemin Kavdır, Prof. Dr. Recep Çakır, Doç. Dr. Muharrem Yetiş Yavuz.
Başlama-Bitiş Tarihleri	2014 - 2018
<p>Proje Özeti: Günümüzde, çeşitli sebeplerden dolayı iklim parametrelerinde meydana gelen dalganmaların varlığı birçok araştırma ile kanıtlanmıştır. Bu çalışmada; başta tarım olmak üzere hemen hemen her sektörde olumlu ve olumsuz etkileri görülen iklim dalganmalarının; Ege Bölgesi / İzmir-Kemalpaşa zeytin yetiştirme alanlarında, zeytin bitkisinin bazı fenolojik ve fizyolojik gelişim parametrelerinde yaratacağı olumsuzlukların boyutlarının saptanması ve önlenmesi olanakları araştırılmaktadır. Araştırma iki ayrı kısımda yürütülmektedir. Aynı iklim ve yetişme koşullarına sahip ve belirli bir yaşın üzerindeki zeytin ağaçları ile yeni dikilmiş aynı çeşit zeytin ağaçlarının, proje süreci boyunca bazı fenolojik ve fizyolojik gelişim parametreleri gözlemlenmekte ve sonuçlar güncel meteoroloji verileriyle karşılaştırılmaktadır. İklimsel dalganmaların geçmiş yıllardaki etkilerinin incelenmesi için ise denemenin son yılında yaşlı zeytin ağaçlarından alınacak ağaç yaş halkası örneklerine uygulanacak duraylı izotop oranlarından ($\delta^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$) yararlanılarak bazı dendroklimatolojik analizler uygulanacak, sonuçlar geçmiş yılların meteoroloji verileri ile karşılaştırılacaktır. Devam eden çalışmada iklimsel parametre okumaları yanında iki ayrı parseldeki zeytin ağaçlarında fenolojik ve fizyolojik gözlem ve ölçümlere devam edilmektedir. Analiz değişkenleri olan mevsimsel döngüler, yıl içindeki günlük ve saatlik değişimlerin daha net gözlemlenmesi için zeytin parsellerindeki kültürel işlemler kontrollü olarak sürdürülmektedir. Günümüzde iklimsel etkilerin bitki ekosistemi üzerindeki yansımaları iklim değişikliği, iklim değişikliğine adaptasyon, bitki büyüme modelleri ve bölgeye uygun yeni kültür bitkisi çeşitlerinin geliştirilmesi gibi çalışmalara rehberlik etmektedir. Bu çalışma sonunda Akdeniz Havzası ve Türkiye için önemli bir kültür bitkisi olan zeytinin güncel ve geçmiş dönem iklim sürecine bitki büyüme fonksiyonu olarak verdiği tepkilerin modellenmesi, yapılan analizler sonunda varsa söz konusu olumsuzlukları önleme olanakları irdelenecektir.</p> <p>Anahtar kelimeler: İklimsel dalganma, dendroklimatoloji, zeytin, iklim, meteoroloji, fenoloji, fizyoloji.</p>	